

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Dokumentbeskrivning

Dokumenttyp:	Vision / Policy / Plan / Handlingsplan / Regler
Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Antagningsdatum:	2024-11-25
Diarienummer:	KS-2024-000243
Gäller till och med:	Tillsvidare
Dokumentansvarig / Handläggare:	Ekonomichef
Revisionshistorik:	Ersätter Riktlinjer för god ekonomisk hushållning antagna KF 2018-11-29 §111

Bakgrund

I kommunallagen kapitel 11, 1§ ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen.

I riktlinjerna ska det framgå hur god ekonomisk hushållning ska uppnås och hur det ska följas upp under året.

Om kommunen har inrättat en resultatutjämningsreserv ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av den. Kommunens riktlinjer bör reglera när medel ska avsättas till reserven, hur de avsatta medlen får användas och villkoren för användning. Det främsta syftet med resultatutjämningsreserven är att kommuner ska få möjligheter att utjämna intäkter över tid och därigenom få bättre förutsättningar att möta effekterna av konjunkturvariationer.

God ekonomisk hushållning

Ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Om kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger intäkterna innebär det att kommande generationer får betala för denna överkonsumtion. Normalt sett ska ekonomin visa på ett positivt resultat på en nivå som gör att förmögenheten inte urholkas av inflation eller av för låg självfinansieringsgrad av investeringar. Riktlinjerna har för avsikt att ta höjd för ett mer långsiktigt perspektiv på kommunens ekonomiska styrning.

God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv

God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv innebär bland annat att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Kommunen skall ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av mål. Målformuleringarna bör utgå från vad som i normalfallet är att betrakta som god ekonomisk hushållning, anpassat till kommunens egna förhållanden och omständigheter. Enligt kommunallagen ska kommuner i samband med budgeten ange finansiella mål för ekonomin som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Finansiella Mål

Kommunen har finansiella inriktningsmål som är mer långsiktiga och ses över vart fjärde år i samband med val.

Kommunen har även finansiella resultatmål som är kortsiktiga och fastställs av kommunfullmäktige i kommunens planeringsförutsättningar.

Målen redovisas i kommunens mål och resursplan och följs upp i samband med delårsrapporter och årsbokslut.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv tar sikte på kommunens förmåga att driva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning

Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning skall ske både i delårsrapport och årsredovisning.

Det är kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen utvärderar uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt. Kommunstyrelsen skall även göra en samlad bedömning huruvida god ekonomisk hushållning har uppnåtts. För att kommunstyrelsen skall kunna göra denna bedömning är det viktigt att kommunfullmäktige anger en lägsta nivå av måluppfyllelse för att god ekonomisk hushållning skall ha uppnåtts.

För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs att:

- En övervägande del av de finansiella målen har uppnåtts under räkenskapsåret.
- En övervägande del av verksamhetsmålen har uppfyllts under året eller utvecklats i en positiv riktning i förhållande till målformuleringen.

Riktlinjer för resultatutjämningsreserven (RUR)

Lagstiftningen ska ge kommuner möjlighet att under vissa angivna förutsättningar reservera medel i RUR för att kunna täcka underskott vid ett senare tillfälle. Syftet med RUR är att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR är avsedd att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna.

Med RUR kan kommunen vid en tillfällig intäktsdämpning undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheter som eventuellt senare måste byggas upp igen.

Avsikten med RUR är således inte att göra det möjligt att skjuta upp långsiktigt nödvändiga beslut om en verksamhet eller ekonomin i stort, det vill säga inte hämma åtgärder som är viktiga ur effektivitetssynpunkt. RUR ska inte heller användas för att göra kortsiktiga förändringar av skattesatsen.

I samband med behandling av kommunens budget eller årsredovisning, tas beslut om huruvida en avsättning till resultatutjämningsreserven ska ske, eller om användning av reserven.

Beslut i budget om reservering till eller ianspråktagande av resultatutjämningsreserv kan revideras vid bokslut när utfallet är känt. Eftersom resultatet kan förändras mellan budget och bokslut till följd av förändrade skatteintäkter, är det rimligt att ett nytt beslut om faktisk reservering eller ianspråktagande till reserven tas vid bokslut.

RUR ska avvecklas och kommunen får nyttja den till utgången av 2033. Kommunen har möjlighet att inrätta en resultatreserv som ersättning för RUR.

Avsättning

Reservering till reserven får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av den del av årets resultat efter balanskravsutredningar som överstiger:

- en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämnings eller

- två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämn-
ning, om en kommun eller ett landsting har ett negativt eget kapital inklusive
ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Huvudregeln för resultatutjämnningen ska vara att ianspråktagandet endast kan göras av de medel som redan finns reserverade i resultatutjämningsreserven.

Tanken är inte att resultatutjämningsreserven ska möjliggöra en permanent /varaktig överbeskattning där överskotten årligen sparas för framtiden. En stor resultatutjämningsreserv ska inte heller göra det möjligt att under en längre tid ha en nivå på skatteuttaget som är lägre, alternativt en kostnadsnivå som är högre, än vad som är långsiktigt hållbart.

Om en kommun har byggt upp en resultatutjämningsreserv så får hela eller delar av behållningen räknas in i budgeten för att täcka upp om de beräknade intäkterna är lägre än kostnaderna när de prognostiserade skatteintäkterna ökar svagt till följd av en svag samhällsekonomisk utveckling. Förutsättningen är att en reserv byggs upp.

Som kriterier för reservering till resultatutjämningsreserven ska både resultatnivå och storleken på det egna kapitalet vägas in, inklusive ansvarsförbindelsen för pensioner. Ett tak måste fastställas för hur stort belopp som sammanlagt får finnas i reserven. Mot bakgrund av att Munkedals kommun har en relativt hög skuldsättning samt höga borgensåtaganden får resultatutjämningsreserven maximalt uppgå till 10 mnkr. Resultatutjämningsreservens utgående värde år 2017 är 10 mnkr som är vad reserven maximalt får uppgå till.

Användning

Resultatutjämningsreserven är avsedd att utjämna normala svängningar i intäkterna över konjunkturcyklerna. Reservens ska möjliggöra för kommunen att hantera den osäkerhet som ligger i konjunkturmässiga variationer i skatteunderlaget.

För Munkedals kommun tillämpas modellen att en prognos av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, används som *riktvärde* för när uttag ska få göras ur RUR.

Om kraven för disponering av RUR är uppfyllda finns två olika scenarier;

- *Använda RUR för att täcka ett eventuellt negativt balanskrav (SKLs skatteunderlagsprognos från december).*
- *Använda RUR i budgetarbetet för nästkommande år (SKLs skatteunderlagsprognos från april innevarande år).*

För kommunen gäller vidare att medlen från RUR ska täcka negativa resultat, det vill säga så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll. Detta gäller såväl i budgeten som i årsredovisningen.

Två kriterier ska alltså vara uppfyllda:

- 1) *förändringen av årets underliggande skatteunderlag ska understiga det genomsnittliga skatteunderlaget.*
- 2) *balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat (eller så långt som reserven räcker).*

Balanskrav och Balanskravsutredning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om dels årets resultat efter balanskravsjusteringar, dels detta resultat med justeringar för förändringar av resultatutjämningsreserven (balanskravsresultatet).

I förvaltningsberättelsen ska även upplysning lämnas hur tidigare räkenskapsårs negativa balanskravsresultat har reglerats och det balanskravsresultat som är kvar att återställa.

Balanskravsresultatet ska vara årets resultat efter balanskravsjusteringar och förändring av resultatutjämningsreserv.

Förändring av resultatutjämningsreserven hanteras inom balanskravsutredningen som en justeringspost.

En resultatutjämningsreserv inom balanskravsutredningen ger varken påverkan på redovisningen, årets resultat eller ekonomiska nyckeltal.

Resultatreserv (RER)

Från och med 1 januari 2024 är det möjligt att reservera medel till en resultatreserv (RER) med samma grundförutsättningar som RUR. Resultatreserven får uppgå till högst 5 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Reservering av medel till resultatreserv kan tidigast göras i årsredovisning för 2024.